

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 259.

Piątek, 11 (23) Listopada.

1866 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świątach uroczystych i Niedziach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 3.

Prenumerata w Warszawie rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnoszenie do domu oplaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach pocztowych w Królestwie i Cesarstwie Rocznie rs. 9 kop. 20. Półrocznie rs. 4 kop. 60. Kwartalnie rs. 2 kop. 30. Miesięcznie kop. 80.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Rada administracyjna. — Rozk. do wojsk. warsz. okr. woj. — Rozkaz J. C. W. jenerał-admirała. — Zatwierdzenie.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — **Telegramy.** — **Wiadomości telegraficzne.** — Święta pulkowe. — Ofiara. — Kronika prowincjonalna. — **Gazeta przemysłowa.** — Wypadek. — Uroczystości. — Dostojni goście. — Zmniejszenie budżetu marynarki. — Reorganizacja petersb. policji. — Centralna dyrekcja spółki nabywców dóbr w zach. gubernjach. — Pobór do wojska. — Kaczki i brednie dziennikarskie. — **Ameryka.** Armja sprzymierzona. — **Austrja.** Bar. Beust; hr. Mensdorff; hr. Crenneville. — Otwarcie izby panów sejm u węg. — Otwarcie izby deputowanych sejm u węgier. — Otwarcie sejm u galicyjskiego. — Hr. Clam-Gallas. — **Francja.** Zaprzeczenie. — Odjazd osób. — Konfiskata pisma — **Nide landy.** Otwarcie izb. — **Prusy.** Komitet heski. — **Turecja.** Powstanie na w. Kandji. — **Włochy.** Statki hiszpańskie. — **Korespondencja z Petersburga.** — **Rosja i Europa (I; c. d.).** — **Rozmaitości.**

PRZEWODNIK WARSZAWSKI. — Prelekcja publiczna. — Kalendarz premjowy ilustrowany. — P. Juszczyk, krawiec, i t. d.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa.

dnia 10 (22) Listopada.

Rada Administracyjna Królestwa, postanowieniem z d. 16 (28) Września r. b. N. 25659, zapisy: 1) Dla Towarzystwa Dobroczynności w Warszawie rs. 45; 2) Dla Szpitala Dzieciątka Jezus także rsr. 45, testamentem na dniu 1 Września 1865 r. prywatnie sporządzonym i prawnie ogłoszonym, przez Wincentego Rytel poczynione, w myśl art. 910 K. C. z zachowaniem praw osób trzecich, zatwierdziła.

Rada Administracyjna Królestwa, postanowieniem z dnia 30 Września (12 Października) r. b. Nr. 26015, zapis rs. 450 dla ubogich starozakonnych miasta Łęczycy, testamentem tajemnym na dniu 27 Maja 1862 r. sporządzonym i prawnie ogłoszonym, przez Fajwla Opczyńskiego, uczyniony, w myśl art. 910 K. C. z zachowaniem praw osób trzecich i pod warunkami w testamencie wyszczególnionymi, zatwierdziła.

Rada Administracyjna Królestwa postanowieniem z d. 23 Września (5 Października) r. b. N. 25894 darowiznę domu w m. Skaryszewie gubernji Radomskiej pod N. 8 położonego, na korzyść miejscowej Gminy Starozakonnych, celem urzędowania w nim Synagogi, aktem darowizny na dniu 23 Lutego (12 Marca) 1863 r. urzędownie sporządzonym i prawnie zaakceptowanym, przez Berka Kirszenblat, mieszkańca tegoż miasta, uczynioną, w myśl art. 910 K. C. z zachowaniem praw osób trzecich i pod warunkami bliżej w akcie darowizny wyszczególnionymi, zatwierdziła.

W rozkazie do wojsk warszawskiego okręgu wojennego jest wyrażono: Wojska okręgu wojennego warszawskiego, w dniu 28 października, upraszały szefa sztabu o przesłanie do naczelnego ich wodza powin-szowania Cesarzewiczowi Następcy Tronu Aleksandrowi Aleksandrowiczowi i Wielkiej Księżnie Marji Fedorównie szczęśliwie odbytego obrzędu zaślubienia Ich Cesarzkich Wysokości i wynurzenia przytem uczuć nieograniczonego przywiązania wojsk do najjaśniejszego domu. Szef sztabu, na przesłany do Petersburga telegram, otrzymał od jenerał-feldmarszałka hrabięgo Berga z dnia 2 (14) listopada zawiadomienie: „że Ich Cesarzkim Wysokości Cesarzewicz Następca Tronu i Wielka Księżna Cesarzewiczowa zlecieli mu oświadczyć wojskom podziękowanie Ich Wysokości za to powin-szowanie.” O czem szef sztabu jenerał-lejtnant Min-kwitz zawiadamia wojska okręgu wojennego warszawskiego.

Rozkaz J. C. W. Jenerał-Admirała z d. 28 października 1866 r. Najjaśniejszy Pan, w dzisiejszym uroczystym dniu zaślubin Jego Cesarzkiej Wysokości Cesarzewicza Następcy Tronu, najwyższym manifestem raczył ulaskawić tych wszystkich, którzy lubo dopuścili się przestępstw, lecz przez następne dobre sprawowanie się lub z innych względów zasługują na politowanie, i ulżyć położenie tych, co stali się niewypłacalnymi w uiszczeniu cięższych na nich zaległości, defektów i kar pieniężnych. Przytem Jego Cesarzka Mość, najlaskawiej uwzględniając położenie wojskowych, którzy ulegli karom wojskowym, a przez wzorowe sprawowanie się okazali skruchę za swe przewinienia, najwyżej przychylił się raczył, aby ten radośny dla całej Rosji dzień uświetniony został przez następne łaski w wydziale wojskowym, oprócz dobrodziejstw zapewnionych najwyższym manifestem. Z pomiędzy tych monarszych łask, ogłoszonych w rozkazie ministra wojny z dnia 28-go b. m., Najjaśniejszy Pan najlaskawiej polecił raczył rozciągnąć następujące do wydziału marynarki: 1) Nieobecni przy swych komendach, przekraczający termin urlopu, lub niewracający z czasowego lub nieograniczonego urlopu na wezwanie do służby, otrzymają przebaczenie, skoro w ciągu 3-ch miesięcy od daty odebrania niniejszego rozkazu w miejscu ich pobytu, dobrowolnie stawią się przed władzą wojskową, i jeżeli w czasie wydalenia się nie dopuścili się innego występku, ulegającego karze głównej lub poprawczej, połączonej z utratą wszelkich szczególnych i osobistych praw stanu, albo też z pozbawieniem niektórych wyszczególnionych w artykule 50 kodeksu karnego (wyd. z roku 1866 roku) osobistych praw i prerogatyw. 2) Naczelnikom, mającym prawo ulaskawiania żołnierzy od kar, pozostawia się wolność ulaskawiania bez ustanowionych prawem terminów tych żołnierzy, sądownie skazanych na kary, z zapisaniem do rubryki karnej listy stanu służby, którzy zmazali swe wykroczenia przez gorliwą służbę i dobre sprawowanie się, a podoficerowie, zdegradowani na żołnierzy, którzy zasłużyli na powrócenie im tego stopnia, mają mieć zaliczone sobie służbę podoficerską od daty początkowego awansowania na ten stopień. 3) Władze zostają upoważnione do czynienia przedstawień względem ulaskawienia osób wydziału morskiego, cierpiących dotąd skutki kary za wykroczenia i przestępstwa, jeżeli ci przez sprawowanie się swoje, sposób myślenia i gorliwą służbę, lub szczególne czyny, uznani będą za zasługujących na uwzględnienie; na tej zasadzie władza moćna będzie wstawiać się: a) o niepoczytywanie kar za przeszkodę do nagród i prerogatyw w służbie, osobom, skazanym na kary sądownie lub zasądnie, z zapisaniem do listy stanu służby, a to przed upływem zakreślonego dla takich przedstawień terminu; b) o posunięciu na stopień podoficerski zdegradowanych na żołnierzy oficerów, a gdyby ciż posunięci już byli na podoficerów, o awansowanie ich na oficerów, wyłączając tych, których podług art. 644 i 645 ks. I cz. II kod. woj., tudzież art. 646 tejże księgi i części ciągu III, zabroniono w ogólności awansować na oficerów, a którzy zamiast tego mają być przedstawiani do uwolnienia ze służby. 4) Żołnierze z kategorii karnych, którzy wysłużyli zakreślone terminy do otrzymania dymisji, tudzież należący do pōborów 1852 roku i do poprzednich, mają mieć udzielony sobie urlop czasowy, nawet w razie gdyby kary darowane im nie były. 5) Termin czynnej służby dla synów żołnierskich, którzy ją rozpoczęli od 5 kwietnia 1837 do 26 sierpnia 1856 roku, liczyć się ma nie od 20-go, a od 18-go roku życia. O powyższych łaskach monarszych ogłaszało wydziałowi morskemu do wiadomości i zastępowania się. (Siew. Pocz.)

Zatwierdzenie. — Najjaśniejszy Pan, mając sobie przedstawione przez ministra spraw wewnętrznych podania gmin miejskich moskiewskiej, kostromskiej i korezewskiej, o nadaniu reprezentantowi stanów zjednoczonych północno-amerykańskich, szanownemu członkowi gabinetu waszyngtońskiego, p. Foxowi, tytułu honorowego obywatela miast Moskwy, Kostromy i Korzewy, — najlaskawiej raczył się przychylić do tego. (Rus. Inw)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa.

dnia 10 (22) Listopada.

W dniu 19-y m. b. m. otwarte zostały sejmy prowincjonalne w Wiedniu, Lintzu, Peszcie, Zagrzebiu, Pradze, Lwowie, Salzburgu, Graetzu, Klagenfurcie, Lublanie (Laibach), Czerniowcach, Bernie, Opawie (Troppau) i Inspruku. Uwaga publiczna obecnie zwrócona jest na Austrję, a szczególnie na Peszt, gdzie, jak donosiliśmy, rząd wyciągnął rękę do zgody. Zachodzi kwestja, czy sejm węgierski przyjmie propozycje rządu. Ze wszystkiego co w ostatnich czasach donoszono z Węgier, mało jest widoków na pojednanie. Tak, rząd austriacki uporeczywie obstaje przy tem, aby dopiero po uzyskaniu rękojmij, poczynić ustępstwa węgrom, kiedy w całych Węgrzech opinja publiczna niewzruszenie domaga się naprzód przywrócenia dawnych praw, nim rozpocznie się roztrząsanie kwestij co do spraw wspólnych. Usiłowanie przeciwnie opinji publicznej, pozbawiłoby nawet p. Deaka przewodztwa w parlamencie, a z adresu sejm u węgierskiego rząd pozna, czego się może spodziewać w tym względzie. — Rząd austriacki będzie miał sposobność i w samym środku państwa wysłuchać zdania opozycji, które wyrazi się w adresie, jaki na wniosek p. Pratobovera ułoży sejm niższej Austrji.

Okólnik p. Ricasolego, objaśniający położenie Włoch i stolicy Apostolskiej, dobrze przyjęty został we Francji, a *Monitor wieczorny* powiada, iż z okólnika tego wyraźnie okazuje się, iż rząd włoski ma stanowcze postanowienie z całą prawością wykonać konwencję wrześniową i poszanować jej warunki. Zdaje się, iż to położy koniec pogłoskom rozpuszczanym przez dzienniki paryzkie o zmianie gabinetu włoskiego z powodu, iż postawa p. Ricasolego w kwestji rzymskiej budziła obawy w rządzie francuzkim. *Italie* zapewnia, że w ciągu przyszłego tygodnia rząd włoski przyjmie postanowienia co do różnych ewentualności, jakie mogą nastąpić po oddaleniu się wojsk francuzkich z Rzymu. Tenże dziennik donosi, że w przyszłym miesiącu otwartą zostanie bezpośrednia regularna komunikacja za pomocą kolei żelaznej pomiędzy Florencją a Rzymem. Ten dziwny zbieg okoliczności może służyć za podstawę różnym przepowiedniom według upodobania. *Patrie* zaprzecza istnieniu depezy p. Visconti-Venosta, którą niby p. Nigra miał odczytać i pozostawić w odpisie margrabiemu de Moustier, a której treść onegdaj podaliśmy.

Wiadomości telegraficzne, oraz dzisiejszy nasz telegram z Konstantynopola, które poniżej znajdują czytelnicy, jak można było przewidywać, są nieprzychylnie dla powstania kandjotów, o którym zamieszczamy niektóre szczegółowe doniesienia z gazet greckich. — Telegram nasz przewiduje utworzenie się nowego gabinetu w Konstantynopolu pod przewodnictwem Fuad paszy, który niby ma wprowadzić system konstytucyjny w Turcji. — Inny telegram donosi o otwarciu

w Kairze posiedzeń parlamentu przez wice-króla Egiptu.

Więść o porzuceniu przez cesarza Maksymiljana Meksyku, dotąd nie potwierdziła się, co tem bardziej odejmuje jej wiarygodność.

Zwracamy uwagę czytelników naszych na zamieszczoną poniżej korespondencję z Petersburga, oraz dalszy ciąg artykułu z *Głosu* rozbiegającego dzieło p. Martin, pod tytułem *Rosja i Europa*.

Telegamy

Kair, 18-go listopada (wprost). Parlament został otwarty przez wice-króla.

Konstantynopol, 21-go listopada. Spodziewany jest gabinet Fuad-paszy. Porta robi przygotowania do rządu konstytucyjnego. Na wyspie Kandji następuje zmiana urzędników i wice-gubernatorowie zostali mianowani. Urzędowe. Powstańcy z okręgu Ayowasili, wparci zostali do wąwozów gór sfakiokkich; sfakjoci, którzy się poddali, odrzucili grecki statek z żywnością.

Wiadomości telegraficzne.

* **Peszt, 19 listopada.** Na dzisiejszym pierwszym posiedzeniu otwartego na nowo sejmu węgierskiego, odczytany został reskrypt królewski, w którym powiedziano między innymi: Niezmiennym celem ostatecznym rozpoczynających się na nowo rozpraw, na podstawie mowy tronowej, jest uregulowanie związku pomiędzy rozmaitemi częściami monarchji, oraz przywrócenie w Węgrzech autonomji i rozwoju prawnego. Po wzmiance o wypadkach wojennych i o zawarciu pokoju, reskrypt podnosi tę okoliczność, że obecnie zwiększyła się niezbędność przyspieszenia uregulowania spraw wewnętrznych. Odroczenie posiedzeń sejmku jest tem godniejsze pożałowania, że właśnie wówczas opracowany został, przez podkomitet komisji do spraw wspólnych, projekt do wniosku, którego punkt wyjścia i cel ostateczny zasługują już teraz na wdzięczność królewską, oraz że projekt co do roztrząsania i traktowania spraw wspólnych uznany został za najstosowniejszy punkt wyjścia dla osiągnięcia pojednania, w projekcie tym bowiem wyraźne zostało przekonanie o łączności krajów i o niezbędności utrwalenia całości monarchji. Reskrypt wynurza w końcu nadzieję, że sejm usłucha tych zwierzeń jako głosu wołającego wśród ciężkich czasów i że zastanowi się nad nimi d. j. rzale, ażeby przyspieszyć wprowadzenie w życie organizmu konstytucyjnego. (*Wolffs T. B.*)

* **Peszt, 20 listopada.** *Pesti Naplo* stwierdza we wstępie do swego sprawozdania sejmowego, że pogłoski, jakoby przy otwarciu na nowo posiedzeń sejmku, przywrócony był miał stan prawny, nie sprawdziły się. — *Hon* znajduje nadzwyczajną tę okoliczność, że reskrypt królewski podnosi projekt piętnastu do znaczenia dokumentu sk.ńczonego. — *Magyar Vilg* oddaje pochwały reskryptowi za to, że nie poprzestaje na ogólnikach, lecz wynurza jasno swe zdanie co do kwestji konkretnych; nie podobna zaprzeczyć, że reskrypt znamienuje nowe stanowisko w rozwoju naszego powikłania konstytucyjnego i znakomity postępek w duchu prawnych życzeń narodu; reskrypt staje na właściwym gruncie konstytucyjnym i daje narodowi możliwość dojścia za kilka tygodni do zupełnego posiadania konstytucji — *Lloyd* ubolewa, że ministerstwo odpowiedzialne nie zostaje natychmiast dane; w swej obecnej formie, reskrypt przedstawia wprowadzenie kilka jasnych stron, lecz nie podaje środków dla obalenia pesymistowskich poglądów; mógłby to mieć miejsce w takim jedynie razie, gdyby narodowi przywrócone zostało faktyczne używanie jego praw. Reskrypt obejmuje ustępstwa, zezwala bowiem na rewizję praw z r. 1848 jedynie na drodze ministrowa odpowiedzialnego i nie żąda już, ażeby kraj zrzekł się z prawa uchwalania podatków i poboru do wojska; pomimo to nie brak sprzecznosci pomiędzy żądaniami rządu i żądaniami narodu. (*Cor. Bär.*)

* **Inszpruk, 20-go listopada.** Na dzisiejszym posiedzeniu sejmku, na temat i czy prawdziwe są pogłoski szerzone w Tyrolu włoskim co do odstąpienia

tego kraju i czy rząd postanowił wystąpić przeciw tym pogłoskom, komisarz rządowy odpowiedział, że może oświadczyć, iż pogłoski powyższe są całkiem bezzasadne, oraz że rząd ma mocne postanowienie nie odstępowania Tyrolu południowego i wystąpienia energicznie przeciw agitacji szerzonej w tym względzie w Tyrolu włoskim. (*Wolffs T. B.*)

* **Wiedeń, 19-go listopada.** Austria życzy sobie, ażeby mocarstwa, które podpisały traktat z r. 1856, stwierdziły w protokóle europejskim prawo dziedziczne księcia rumuńskiego. (*Corr. Hav. Bul.*)

* **Amsterdam, 19-go listopada.** Nowa sześcioprocentowa pożyczka ruska w wysokości pięciu milionów funtów sterlingów, puszczona dziś została w obieg po kursie 85 1/2 za sto. (*Wolffs T. B.*)

* **Ateny, 18-go listopada.** Ustanowiono w królestwie greckim trzy komendantury jeneralne: dla Grecji zachodniej, dla Grecji wschodniej i dla wysp, na wyspie Korfu. Minister wojny żąda sumy miliona drachm, dla zaopatrzenia się w rekwizyta wojenne. Wkrótce mają być zwołane izby. (*Tamże.*)

* **Konstantynopol, 18-go listopada.** Resztki powstańców kandjockich schroniły się w góry Ida. Przystosabia się wyprawa w te góry. Kandjoci nie przestają poddawać się. Lud wiejski wydał kilku dowódców powstania. Yabia-pasza, wódz naczelny wojsk tureckich, zmarł na skutek ciężkiej rany. — Cholera zaczyna znowu pojawiać się. — W Konia miało miejsce silne trzęsienie ziemi. (*Tamże.*)

* **Berlin, 20-go listopada.** *Nordd. A. Z.* zaprzecza szerzonej z Niemiec południowych pogłosce o układach pomiędzy Prusami i byłym królem hanowerskim w przedmiocie zrzeczenia się przez tego ostatniego jego praw; toż pismo zaprzecza także pogłosce, podług której książęta pruscy mają jakoby zamieszkać w Hanowerze, Wiesbaden i Kasselu. (*Tamże.*)

* **(Święto pułkowe).** Onegdaj, dzień święta pułkowego litewskiego pułku lejbgwardji, obchodzony był uroczystym nabożeństwem w cerkwi pułkowej, w ujazdowskich barakach.

* **(Ofiara).** *Warsz. Dniw.* pisze: „Warszawski wice-gubernator uważa za obowiązek zawiadomić nieznanego dobroczyńcę, że powtórnie przysłane przez niego 8 (8) b. m., w paczce z pieczętką lit. L., pięćdziesiąt rs., tegoż samego dnia przesłane zos. aly do prezesa ruskiego towarzystwa dobroczynności w Warszawie, — dla włączenia do funduszu towarzystwa. Do tego dodaje się, że i dalsze ofiary nieznanego dobroczyńcy będą przyjmowane z wdzięcznością i odsyłane na korzyść wspomnianego towarzystwa, lub Mikołajewskiej ochrony dla dzieci żołnierskich.”

* **(Kronika prowincjonalna).** W dniu 20 października (1 listopada), niedaleko wsi Rusiecka (w pow. przasnyskim) znaleziono zakopane w ziemi zwłoki niewiadomego człowieka, prawdopodobnie powieszzonego przez powstańców w roku 1863. — W odległości jednej wiorsty od m. Przedborza, znaleziono w dniu 22 października (3 listopada), zwłoki zamordowanego Nikity Pietraszeva, młodszego kanonjera 7-ej brygady artylerji. Mordercy Stepien i Stachański mieszkańcy m. Przedborza, ujęci i w ręce sprawiedliwości oddani zostali. — W d. 19 (31) września, w m. Brzezianach, spaliły się z niewiadomej przyczyny zabudowania gospodarcze, z asekurowane na rsr. 2,990 — W dniu 24 października (5 listopada), w m. Łodzi, spaliły się dwie stajnie, dwie stodóły, chlew i altana, oszacowane na rsr. 190; przyczyna pożaru dotąd niewyśledzona. — W dniu 17 (29) października, w m. Sieradzu, w kościele św. Rocha, dostrzeżono ogień na strychu; szkodę ztąd wynikłą otaksowano na rsr. 470. — W dniu 18 (30) października, w m. Prenach, skutkiem podpalenia zgorzał dom na rsr. 30 otaksowany. — W ciągu upłynionego tygodnia pożarów było 26. — Zmarło nagle 8 (w liczbie tej 2 z pijactwa), utonęło 4, z różnych przyczyn 5, gwałtowną śmiercią 1, powiesił się 1, dzieciobójstwo 1, znaleziono zwłoki 1.

* **Gazeta Przemysłowa,** ilustrowany organ przem. yslu, rękodzielnictwa, gospodarstwa i handlu krajowego, wydawany przez Walręgo Kołodziejkiego, inżyniera cywilnego w Krakowie, wychodzi raz w tygodnie w sobotę. Przedpłata na ią z przesyłką, wynosi w królestwie polskim rocznie rs. 5 k. 81, półrocznie rs. 2 k. 90 1/2. Prenumerate przyjmuje w Warszawie p. H. J. Grabowski, Krakowskie Przedmieście Nr. 415 i wszędzie u zęda p. ztowe w królestwie polskim.

* **(Wyładek).** W dniu wcz. rajnym, w domu pod N. 2766/1, przy ulicy O. o. n. j., kominiarz cześci 3-ej Władysław Kurski, wycierając kominy spał z dachu na strych, skutkiem czego mocno rozbił sobie głowę i rękę.

* **(Uroczystości.)** *Petersburg, 7 (19) listopada.* Wczoraj, w niedzielę, był bal w Hermitażu. Liczba osób zaproszonych była bardzo ograniczona. — Jutro we wtorek będzie widowisko galowe w wielkim teatrze, które rozpocznie się o godzinie 7 1/2 wieczorem. — We środę 9 (12) b. m. ma być wielki bal w pałacu zimowym, na który zapraszają się wszyscy pp. jenerałowie i urzędnicy 2-ej i 3-ej klasy, z małżonkami i córkami, które miały szczęście być przedstawionymi Jch C. sarskim Mościom, a także wszyscy pp. pułkownicy gwardji i armji, i ober-oficerowie gwardji. (*J. de St. Pet.*)

* **(Dostojni goście).** *Petersburg, 7 (19) listopada.* Ich królewskie wysokości książę Walji i duński książę następcą tronu, w sobotę wieczorem powrócili do St. Petersburga z Moskwy. — Jego królewska wysokość pruski książę następcą tronu, wczoraj o godzinie 2-ej po południu opuścił St. Petersburg. (*J. de St. Pet.*)

* **(Wyjaśnienie kwestji co do zmniejszenia budżetu ministerstwa marynarki).** *Kronsz. Wiest.* w jednym z poprzednich numerów swoich zamieścił wiadomość, że z powodu nakazanych znacznych oszczędności w budżecie ministerstwa marynarki, flotylje czarnomorska, kaspijska i syberyjska mają być *zwiniete*. Wiadomość ta jest niedokładna, albowiem zmniejszenie programu żegluga w tych morzach, nie można uważać jako zwiniecie siły morskiej. Nad morzem Czarnem cała zmiana ogranicza się na bardzo znacznem zmniejszeniu tylko zakładów nadbrzeżnych, ale liczba statków flotylji pozostanie taż sama jak dawniej, tylko będą one znajdować się więcej czasu w porcie, aniżeli na morzu, co dotąd było przeciwnie. Toż samo stosuje się do flotylji syberyjskiej i kaspijskiej, z tą tylko różnicą, że zarząd tej ostatniej skoncentrowany będzie w Baku, kiedy dawniej był podzielony między Baku i Astrachaniem. Przeniesienie zarządu projektowano już przed kilku laty, tak samo jak i przedsięwzięte teraz uproszczenie centralnego zarządu wydziału marynarki. (*Kron. Wiest.*)

* **(Reorganizacja policji petersburskiej).** Najjaśniejszy Pan, na wniosek ministra spraw wewnętrznych, w dniu 23 września, najwyżej rozkazał raczył: aby ober-policmajster petersburski niezwłocznie przystąpił do reorganizacji policji petersburskiej podług przedstawionych przez siebie zasad, i aby sporządzone podług tych zasad i nabytego doświadczenia przepisy i etat policji stołecznej, złożone były pod zatwierdzenie na drodze prawodawczej. Zasady te są następujące: 1) Odpowiedniejszy podział miasta pod względem policyjnym; 2) zwiniecie zbytnich instancji i utworzenie specjalnych wydziałów biura policji; 3) ściśle określenie stosunków i czynności osób i wydziałów tego biura; 4) skrócenie i uproszczenie manipulacji; 5) zmniejszenie w miarę możliwości personaliów policji; 6) przygotowawcza aplikacja do służby policyjnej i wybór ludzi na posady, i 7) zapewnienie oficielom przyzwoitości utrzymania. Ponieważ przeprowadzenie powyższych zasad z natury rzeczy nie da się skutecznie odrazu, przeto reorganizacja policji musi być wykonana stopniowo, począwszy od środków przechodnich, a zastosowania powyższych zasad, środków, któreby wskazywały możliwość uchylecia wszelkiego zawikłania i zwłoki czynności policyjnych i biegu spraw, co bywa nieuniknionem przy każdym przejściu od dawnego porządku do nowego. Z tych uwag ober-policmajster przedewszystkiem za potrzebne uznał: ustanowić podział stolicy na 38 rewirów, zamiast 53 kwartałów, przy zachowaniu dotychczasowego terytorjalnego podziału miasta na 12 cyrkulów. Z powodu reorganizacji policji petersburskiej gazeta policyjna pisze: Dobrze urządzenie policji jest istotną potrzebą ogółu; udoskonalenie i wady tejsze dają się uczuwać ciągle i bezpośrednio w życiu społecznym i prywatnym; od czynności policji zawisła w ogólności pewność bezpieczeństwa życia, majątku i spokojności. To tak ważne znaczenie tej gałęzi administracji przekonywa, że przedsięwzięta obecnie reorganizacja policji stolicy wywoła najżywsze zajęcie publiczności, a zasady reorganizacji obudzą powszechną sympatję; im dokładniejsze i trudniejsze będzie zastosowanie tych zasad, tem prędzej i pewniej osiągnięty zostanie cel udoskonalenia służby policyjnej w stolicy. Ober-policmajster petersburski jest przekonany, że publiczność, o ile od niej zależeć może, nie odmówi mu swej pomocy, i w miarę wprowadzenia nowego porządku będzie mu udzielać swej pomocy pod względem dogodniejszego zastosowania powyższych zasad. A przeto jenerał Trepow oświadcza, że wszelkie rozsądne, dobrze obmyślane i do trwałego porządku publicznego skierowane uwagi przyjmie z wdzięcznością i skorzysta z nich przy ułożeniu, podług najwyższej woli, stanowczego projektu urzędowania policji petersburskiej. Tym sposobem, postępując na wskazanej drodze, przy współdziałaniu i pomocy pu-

blichności, spodziewa się doprowadzić poleconą sobie reorganizację policji stolicy do tego stopnia, aby wszyscy urzędnicy tego zarządu mogli pełnić swe obowiązki z dokładnością, jaka możebna jest tylko przy trafnym podziale czynności, i z taką bezstronnością i sumiennością, jakiej można żądać od urzędników, dostatecznie uposażonych i zabezpieczonych od zależności prywatnej. (Gol.)

* (Centralna dyrekcja spółki nabywców dóbr w zachodnich gubernjach). Na zasadzie art. 3 i 6 najwyższej zatwierdzonej 10-go sierpnia r. b. ustawy spółki, za porozumieniem się ministra dóbr rządowych z ministrem finansów, ten ostatni wezwał bank cesarstwa o zaliczenie na rzecz spółki 5 mil. r. w pięcioprocentowych biletach bankowych i pozostawienie tychże w banku do dyspozycji centralnej dyrekcji spółki. Na zasadzie art. 62 teje ustawy, prezesem centralnej dyrekcji spółki mianowany został z najwyższej decyzji, na wniosek ministra dóbr rządowych, członek jeneralnego audytorjatu marynarki, tajny radca Glebow; a członkami centralnej dyrekcji spółki mianowani zostali: ze strony ministerstwa dóbr rządowych — dyrektor drugiego wydziału tegoż ministerstwa, rzeczywisty rada stanu Szulc, ze strony ministerstwa finansów — dyrektor oddzielnej kancelarji kredytów, rzeczywisty rada stanu Szamszyn; a w miejsce trzech członków, którzy następnie mają być obierani przez zaciągających pożyczki, minister dóbr rządowych, stosownie do uwagi art. 62 ustawy spółki, przeznaczył z pomiędzy osób, które oświadczyły zamiar nabycia dóbr przy pomocy spółki, na tymczasowych członków teje dyrekcji, do chwili pierwszego ogólnego zebrania się pożyczających: starszego urzędnika II-go wydziału kancelarji cesarskiej, rzeczywistego radcę stanu Bruna, odjutanta J. C. W. Wielkiego Księcia Konstantego Mikołajewicza, pułkownika Kirejewa i byłego prezydenta m. Petersburga radcę stanu Lesnikowa. Po uorganizowaniu składu centralnej dyrekcji spółki, minister dóbr rządowych polecił jej rozpocząć swe czynności. (Rus. Inw.)

* (Pobór do wojska.) Czytamy w *Nordd. A. Z.* co następuje: „Piszą nam od granicy ruskiej: Prasa zwraca szczególną uwagę na tę okoliczność, że Rosja, pomimo oświadczenia złożonego w swym manifestie pokojowym po wojnie krymskiej, iż „chce przestrzegać politykę pokoju” — zarządziła obecnie pobór do wojska w wysokości jakoby 250,000 ludzi, którą to liczbę niektóre gazety podają nawet na 300,000 ludzi. — Lecz podobne obliczenie wysokości kontyngensu podług liczby mieszkańców, pochodzi z niewiadomości stosunków rzeczywistych. Jakkolwiek ludność Rosji europejskiej wynosi w okrągłej liczbie 61 milionów mieszkańców, uwzględnić atoli należy to, że liczbą tą objęte są także kobiety, nie ulegające naturalnie poborowi do wojska. Z powyższej liczby potrącić także należy stany uprzywilejowane, które również nie dają rekruta. Obok tego wyłączyć trzeba z tej liczby wszystkich mieszkających w Rosji cudzoziemców, oraz całą armję lądową i morską, wszystkich inwalidów i dymisjonowanych oficerów i żołnierzy, roty aresztantkie i więźniów, tudzież sieroty po wojskowych i część sierot utrzymywanych kosztem zakładów dobroczynnych, którzy do skończonych lat 21 nie należą wcale do poboru. Po wyłączeniu wszystkich tych ludzi, do liczby których należą także nauczyciele i wszyscy ci którzy uzyskali stopnie z uniwersytetu lub z jakiego innego wyższego zakładu naukowego, oraz licznych kolonistów niemieckich i plemiona zamieszkałe daleko na północ, oraz kozaków, którzy stosownie do istniejących przepisów, dostarczają swe kontyngensa po większej części tylko w czasach wojennych, — po potrąceniu tych wszystkich klas, liczba ludności, która obowiązana jest dawać rekruta, wynosi w Rosji europejskiej najwyższej 22 miliony. Licząc po 4 ludzi z 1,000 mieszkańców, ogólna liczba popisowych wyniesie tylko 88,000 ludzi. Uwzględniwszy także tę okoliczność, że rząd ruski uwalnia stale ze służby żołnierzy, którzy wysłużyli swoje lata, i że chętnie udziela urlopy tym nawet z pomiędzy nich, którzy pozostają od niedawnego czasu na służbie, — co po części jest środkiem ekonomicznym, — w takim razie przyjść można do przekonania, że pobór 88,000 ludzi posłużyć może jedynie do zapełnienia braku pochodzącego na skutek wypadków śmierci, przejścia do inwalidów i uwolnienia ze służby z powodu wysłużenia lat”.

* (Kaczki i brednie dziennikarskie.) Pewne pismo belgickie opowiada następującą bajkę: W miasteczku La Réole, na brzegach Garony, żyje człowiek litograf, odznaczający się bajecznym podobieństwem do Napoleona III. Opuścił on swoje siedlisko już od kilku tygodni, a jego rodzina żyje mimo to bardzo dobrze. Z powodu tego krążą pogłoski,

że pewien poufny agent zabrał go z sobą do Biarritz a z tamąd do S. Cloud a nawet do Paryża. Ten człowiek niby to ma służyć jako środek do złudzenia ciekawości i manji spekulacyjnej. Skoro tylko zdrowie cesarza znajduje się w złym stanie, to litograf z m. La Réole przejeżdża się w powozie cesarza, cały świat kłania mu się i cieszy się, że cierpiący monarcha używa tak często świeżego powietrza, mimo zimnej i wilgotnej pogody. Tak samo się rzecz ma z przeglądami wojsk i t. p. (*N. Preus. Z.*)

Ameryka.

* (Armja sprzymierzona). Depesza z La Plata, pochodząca ze źródła paragwajskiego, doniosła, że po klęsce doznanej przez armję sprzymierzoną przy ataku na Curupaity w d. 22 września, pomiędzy dowódcami tej armji nastąpiło zupełne rozdwojenie. Raport urzędowy generała Mitre zaprzecza tej wiadomości. Przyznaje on, że straty były znaczne, ale że wszyscy w trzech armjach oblężniczych spełniali z godną podziwiania gorliwością swoje obowiązki, i że jak największa zgoda panuje pomiędzy dowódcami. (*La Patr.*)

Austrja.

* (Baron Beust. Hr. Mensdorff. Hr. Crenneville). *Wiedeń, 15 listopada.* W redagowaniu reskryptu do sejmu węgierskiego, znaczny udział wziął także baron Beust; mamy przeto do znaczenia ważny dokument, któremu życzyć należy lepszego powodzenia od tego, jakie miały dawne noty dyplomatyczne naszego teraźniejszego ministra spraw zagranicznych. — Hr. Mensdorff, poprzednik barona Beusta, ma być znowu powołany na wysokie stanowisko; cesarz zamierza mianować go swym pierwszym generałem adjutantem. — Hr. Crenneville nie może w żaden sposób pogodzić się z ostatnimi zmianami w ministerstwie, a ponieważ nie zdołał odsadzić nowego ministra dworu cesarskiego, przeto zamierza wycofać się ze służby dla pozostawienia mu swobodnego pola do działania. (*Nordd. A. Z.*)

* (Otwarcie izby panów sejm węg.). *Peszt, 19-go listopada.* Sejm węgierski został otwarty dziś o godzinie 12-iej w południe. Izbę panów otworzył baron Senyey przemową, w której powiedział między innymi: Szczęść bronii przerwał poprzednie rozprawy i zawisł nad państwem los groźnych wypadków, przez co dzieło pojednania doznało zwłoki. Przyszłość naszej ojczyzny zależy od zamiarów monarchy co do zadosyć uczynienia słusznym wymaganiom narodu. Zadanie stało się trudniejszym, lecz tem wznioślejsze będzie jego rozwiązanie, które jest możebne; w obec tak wielkiego patriotyzmu i tak lojalnych uczuć w pełnieniu obowiązków względem króla i ojczyzny, nadzieja ta ma prawo do pomyślnego rezultatu. Jako prezes, mówca uprasza dla siebie o poparcie ze strony izby. (*Eljen!*) (*Cor. Bür.*)

* (Otwarcie izby deputowanych sejm węg.). *Peszt, 19-go listopada.* Przy otwarciu posiedzeń izby deputowanych, Szentivanyi wspomniał w swej mowie inauguracyjnej o smutnych wypadkach ostatnich czasów, zwrócił uwagę na sposób zapatrywania się, wyrażony w ostatnim adresie, i wynurzył nadzieję, że pomimo różnicy w sposobie myślenia rozmaitych stronnictw, izba dążyć będzie zgodnie do osiągnięcia swego wzniesłego celu. (*Eljen!*) Majthény składa w izbie reskrypt królewski, który Toth Vilmos czyta wśród natężonej uwagi zgromadzenia. Przy ustępach o ministerstwie odpowiedzialnem i o sprawach wspólnych, dają się słyszeć głosy: Słuchajcie! Na wniosek prezesa, izba postanawia oddać reskrypt do druku i odroczyć do owego czasu swe posiedzenia. Deak, przy wejściu do sali sejmowej, powitany został okrzykami: *Eljen!* (*Tamże.*)

* (Otwarcie sejm galicyskiego). *Lwów, 19 listopada, godz. 1 1/2 po południu.* Marszałek zagaja sesję sejmową. Najważniejsze uchwały otrzymały sankcję. Namiestnik wnosi przedłożenia rządowe, jako to: pismo odręczne cesarza z d. 13 października r. b. do hr. Belcrediego z powodu traktatu pokoju, preliminarz budżetu indemnizacyjnego, projekt zmiany paragrafów 11 i 13 sejmowej ustawy wyborczej. Namiestnik przedstawia komisarza rządowego p. Possingera. (*Wien. Z.*)

* (Hr. Clam - Gallas), którego często wspominało podczas ostatniej wojny, ogłosił pamiętniki, w których rozszerza się nad biegiem i rezultatem zarządzanego przeciw niemu śledztwa wojenno-sądowego i rzuca niejaki światło na to co się działo w austrjackiej kwaterze głównej. (*Nordd. A. Z.*)

Francja.

* (Zaprzeczenie.) *Paryż 19 listopada.* *Patrie* pisze: „Dzienniki donoszą, że reprezentant rządu wło-

skiego przy dworze tuieryjskim zakomunikował niedawno ustnie margrabiemu de Moustier notę swojego rządu dotyczącą spraw rzymskich. Dzienniki te podają nawet treść owej noty. Dowiadujemy się jednak, że kawaler Nigra żadnej noty w podobnym rodzaju nie komunikował ministrowi spraw zagranicznych.”

* (Odjazd osób.) Statek pocztowy, który w d. 17 b. m. odjechał z Saint Nazaire do Vera-Cruz, wiezie na swoim pokładzie p. Eloin, byłego szefa gabinetu cesarza Maksymiljana i p. Gunnera podpułkownika gwardji palatynata. (*La Fr.*)

* (Konfiskata pisma.) *Faryż, 17 listopada.* W dniu wczorajszym gazeta *La Finance*, redaktorem której jest p. Crampon, skonfiskowaną została z powodu artykułu potępiającego bezwzględnie najnowsze obroty kredytu ruchomego i towarzystwa nieruchomości. (*Dresd. Jour.*)

Niderlandy.

* (Otwarcie izb.) *Haga, 19 listopada.* Otwarcie posiedzeń izb nastąpiło dziś przez komisję ministrów, w imieniu króla. Mowa tronowa przypomina fakt rozwiązania drugiej izby, i powiada, że król i ministrowie spodziewają się, iż po ostatnich rezultatach wyborów, naród, rząd i reprezentacja użyczą swej pomocy w wywiązaniu się z zadania konstytucyjnego, dla pomyślności ojczyzny. Mowa zapowiada rozmaite projekta, pomiędzy którymi znajduje się budżet, i wynurza nadzieję, że wspólne usiłowania będą nacechowane wzajemną ufnością, że podczas rozpraw panować będzie duch pojednawczy, oraz ściśle i lojalne stosowanie się do konstytucji. (*Nord.*)

Prusy.

* (Komitet heski.) W Hesji elektoralnej utworzył się komitet, który proponuje wybrać p. Bismarcka na deputowanego do parlamentu północnego, chcąc tym sposobem okazać swoje zadowolenie z przyłączenia Hesji do Prus. (*La Fr.*)

Turcja.

* (Powstanie na w. Kandji.) Czytamy w gazecie greckiej trjesteńskiej *Klio* z d. 16 listopada: Statek pocztowy, który dziś przyplynał, przywiózł przyjazne wiadomości dla powstania kandjotów. Wbrew ogłoszeniom obu *Monitorów*, powstanie wzmagają się. We wsi Abdu, powiecie Herakleum, przeszło 2,000 kandjotów pobilo w dniu 15 (27) i 16 (28) znaczny oddział wojsk tureckich regularnych i nieregularnych, mających 4 armaty. Powstańcami dowodził Koroneo wspólnie z Koraką. Turcy zostawili na placu boju przeszło 300 zabitych; dowodzący tureckim wojskiem Jahja Pasza ciężko raniony umarł. W d. 20 października (1 listopada) turecy z powiatu Retymno, atakowali wieś Santa Marina, gdzie było 600 chrześcian; dowiedziawszy się o tem Koroneo, przybył z silnym oddziałem na pomoc i odparł tureków. W zachodnich częściach wyspy po bitwie w Wafe, Mustafa Pasza robił sfakiotom propozycję poddania się, obiecując im wszystko. Sfakioci po naradzeniu się z sobą nie przyjęli, i o takim postanowieniu zawiadomili Mustafę w dniu 24 października (5 listopada). Następnego dnia turecy w liczbie 20,000, wyruszyli przeciw sfakiotom, którzy około 5,000 zbrali się w wsiach Askyfo i Prozero; angielski statek wojenny przybył do Syra, przywiózł wiadomość, że od 26 października (7 listopada) trwała zacięta walka w Askyfo, że Mustafa Pasza raz po raz posyłał do Kanei posiłki, amunicję i żywność, że wysłano mu z Kanei wszystkich zdolnych do noszenia broni, i że Turcy wcale nie byli weseli. Prywatny list z Kandji donosi, że Koroneo z swym oddziałem pospieszył w pomoc swoim do Askyfo. — Według gazety *Nowa Generacja*, po bitwie w Wafe, Mustafa Pasza dał 8-dniowy czas ochotnikom z Grecji, żeby wyspę opuścili, a ci odpowiedzieli, że mu dają tyleż czasu, aby ustąpił z wyspy. Filhelen francuz Florens, syn sławnego fizjologa, udał się do Kandji z garybaldyjskimi ochotnikami.

Włochy.

* (Statki hiszpańskie). *Movimento*, dziennik wychodzący w Genui, powiada, że pewną jest rzeczą, iż statki hiszpańskie, które od dawnego czasu przybyły na wody Civita-Vecchia, stoją do wyłącznego rozporządzenia byłego króla neapolitańskiego i jego rodziny. Statki te tak długo krążyć będą pod Civita-Vecchia, dopóki Franciszkowi II niespodoba się wsiąść na pokład. (*La Fr.*)

Correspondencja Dziennika Warszawskiego.

St. Petersburg, 23 paźd. (4 listopada).

Reforma włościańska i sądownictwa. — Czem jest w stolicy sędzia mirowy? — Wpływ sądów mirowych na cywilizację ludu. — Ekstremalna scena u sędziego mirowego.

W danej chwili fazy historyczne mają swe znaczenie stosownie do ducha czasu. I właśnie w chwili

brzemiennej tył i tak wielkimi reformami, narodowe święta większą i znakomitszą mają doniosłość. Ktokolwiek znał Rosję przed laty kilka, już jej dziś nie pozna wcale — tak szybko i nagle bująca w niej nasiona postępu. Nawet Petersburg, owa stolica, która niedawno nie prawie narodowego nie miała w sobie i przedstawiała obraz kosmopolizmu w mowie i życiu, wyrabia już dzisiaj w swoim organizmie chili narodowy, odwraca się od zgnilizny zachodu i galopem zdąża naprzód. To galopowanie dowodząc zasobu sił młodych, chociaż nierozwiniętych w zupełności ale własnych i dostatecznych, jest wynikiem konieczności, na zasadzie pewnika, że ten kto daleko w tyle został za swymi sąsiadami, musi podwójny i potrójny krok robić, aby im sprostać, jeśli nie prześcignąć... Rezultaty tego w Rosji — emancypacja włościan i sądy publiczne. W Rosji jedno „stań się” zreorganizowało społeczeństwo do niepoznania. W ludzie objawiło się poczucie godności człowieka, w skutek równouprawnienia stanów. Sama zasada ukazu 19 lutego, podnosząc włościanina do takiego samopoznania, w krótkiej przyszłości rozwinię w nim indywidualną zdolność do oświaty i postępu. Prawda, że obecna chwila na wsii i w stolicy jest chwilą powszechnych skarg na demoralizację klasy służących, która nie wyrobiła jeszcze w sobie poczucia o prawie własności, wartości pracy, sumiennosci w wykonaniu obowiązków, wypływających z praw przyjętego dobrowolnie i zobowiązań zobowiązania się. Rozpręczenie pijactwa i rozpręczenie karności domowej są to usterki, które muszą upaść przy rozwoju cywilizacji, prowadzącej do poczucia wzajemnego szacunku, zamilowania cnot obywatelskich, a będącej wynikiem organizacji szkół ludowych z właściwymi podziałami. Tymczasem niedawna reforma już wydała owoce, a nowa manipulacja sądów mirowych w stolicy, jest to zjawisko, z którym się nigdzie nie spotykamy i które, byleby miało wszędzie właściwe zastosowanie, nie pozostawi nic do życzenia. *Sędzia* (mirowy sędzia), otoczony powagą stanu, wyrokujący w wielu sprawach ostatecznie, a w wielu z apelacją tylko do *szędów mirowych*, wymierzający doraźną sprawiedliwość z tak uproszczoną manipulacją, że ją możnaby nazwać *stante pede*, jest najpierwszem ogniwem dobrze i zdrowo pomyślanej organizacji, ogniwem łączącym grubą przeszłość z cywilizowaną przyszłością, punktem przechodnim i pośredniczącym między niemi i stworzony w samym zarodzie wielkich reform, stał się odrazu pierwszą nieledwie szkołą i filarem urzeczywistnionej idei oswobodzenia chłopów i porównania stanów w obliczu prawa. Znający dawną ludność stolicy, szczególnie chłopów, i dawną procedurę tutejszych sądów w ogólności, a szczególnie policyjnych, chociażby był zoilem i wrogiem nowych porządków, musi skłonić przed nimi głowę i w imię ludzkości oddać dank przynależny prawodawcy. Studja tego rodzaju niezmiernie są pouczające. W dobrze organizowanej społeczności przedewszystkiem musi być szacunek dla praw i wiara w sprawiedliwość sądu. Uczucie to musi przejść w krew i kość społeczności, aby wpływało samo przez się i z siebie, bez przymusu i strachu. Z takiego uczucia wyrabia się naprzód poczucie cnot obywatelskich, a chrystjanizm i wychowanie w zasadach moralności, są skutkiem i uwięzieniem tego uczucia. „Do tego trzeba wiele i bardzo wiele”; zarzucą nam reformatorem ludów niecywilizowanych i wskażą nam na cywilizację Anglii, Stanów Zjednoczonych i tyle faz historycznych, ofiarą których dostaje się cywilizacja. Nie pisząc traktatu o systematach tego rodzaju, chcemy tylko nakreślić mały obrazek tej reformy, jaka weszła tu w wykonanie i której pierwsze próbki w ciągu kilku zaledwie miesięcy olbrzymie już zapowiadają rezultaty. Policja jest tylko policją, jest tem czem być powinna. Stolica rozdzielona na okręgi (uczastki) ma w nich sędziów mirowych, do których należy sąd i rozprawa w okręgu. Sąd na proste zaskarżenie każdego, lub z insynuacji policji, stanowiącej straż i bezpieczeństwo miasta, naznacza stawiennictwo winnych, implikowanych i świadków, odbywa czynność publicznie przy drzwiach otwartych i wydaje wyrok stronom, wyrok kompletnie zagwarantowany pewną i nieuniknioną egzekucją. Na co było wprzód potrzeba miesięcy i lat, to dziś załatwia się godzinami. Nic ciekawszego nad statystykę spraw zaległych oddawna i zdecydowanych od czasu zaprowadzenia sędziów mirowych. Nic bardziej pouczającego nad to, że lud prosty w tak krótkim czasie obudził ufność w te nowe sądy, a nie mając nic do czynienia z dawną strażą bezpieczeństwa, dzierżącą niedawno w swym ręku sąd i rozprawę, mimowolnie łagodzi obyczaje, ujmuje w karby nieżyczliwość dla przeszłej arystokratycznej buty i reformuje się kompletnie nie wiedząc nawet o tem. Bardzo wiele wpływa na to sama manipulacja sądowa i obejście się sędziów, przejętych

ważnością urzędu, ideą i celem reformy. Wyobraźcie sobie magnata i chłopą przed sądem, dewizą którego są słowa prawodawcy: „Prawda i względność niech będą w sądzie” (co zresztą jeszcze nie dość silnie odpowiada słowom: правда и милость да царствуютъ въ судѣ). Sędziego odróżnia tylko złoty łańcuch na szyi ze znakiem na piersiach. I chłop i magnat, równi przed kratką sędziego, równie słyszą z ust jego „wy” to jest „pan”. Publiczność jest świadkiem jak remonstracja sprawy przeważa szale sprawiedliwości na tę lub na ową stronę i jaki ogłasza wyrok. Pośpiech i prostota znamionują tę manipulację. Ileż to spraw, które przy dawnej procedurze ciągnęłyby się do nieskończoności, kończy się teraz w ciągu jednego, krótkiego posiedzenia! Ileż to błogosławieństw, lub zawiedzionych nadziei na wygrane i ile nieraz scen zabawnych, lub ekscentrycznych, albo dających obraz że nie tak łatwo otrząsnąć się z przesądów średniowiecznego feudalizmu! Przed kilkadziiesiątmi taki opowiadano wypadek: Niezgrabny przechodzień wyfiokowanej damie tak szkodliwie nadeptał bogatą suknię, że o szkodę wytoczyła się sprawa przed sędziego mirowego i ten po wielu zręcznych kombinacjach, osądził aby zapłacić pokrzywdzonej damie rs. 40. Obżałowany był biedny urzędnik, którego ze łzami upraszał o względność, z uwagi że nigdy naraz nie miał tak dużej kwoty. Dama była nieubłagana i zażądała od sędziego wydania jej listu otwartego do wykonania wyroku. Położenie obżałowanego było rozpaczliwe, gdy w tem ktoś z przytomnych w tłumie widzów, oświadczył, że płaci za obżałowanego i prosi o rewers. Dama podpisała rewers, kłania się i wychodzi. Nieznajomy prosi obżałowanego aby zatrzymał się nim wróci, a sam wychodzi, dopęda na zawrócie w drugą ulicę uszczęśliwioną z wygranej sprawy damę i z największą grzecznością przypomina, że suknią zapłaconą podług taksy sądowej jest jego własnością, której mu ona jeszcze nie oddała. Dama uniesiona gniewem, pod wpływem tylko co doświadczonych u sędziego grzeczności, ofuknęła się opryskliwie, a gdy nieznajomy podwajał grzeczności, przypominając jednak niewątpliwe prawa swe na własność sukni, dama widząc tłumiących się w koło siebie widzów, jak bywa zwykle w mieście w podobnych wypadkach, rzuciła kilka słów, stanowiących ciężką obelgę, jako dokonaną w miejscu publicznem i w obec licznej ludności. Dość tego było nieznajomemu; po prosił z sobą kilku świadków zajęcia i w ich asystencji dama musiała wrócić do sędziego, którego nie mógł nie przyznać powodowi prawa do sukni i musiał rozpoznać sprawę o obelgi, a że obelgi były ciężkie, dowiedzione świadkami, żelony zażądał wynagrodzenia rs. 150; musiała więc niedawno trjmfująca dama zapłacić swemu powodowi tę kwotę; wspaniałomyślny zaś zastępca biednego urzędnika, odliczywszy sobie niedawno zastąpione zań rs. 40, resztę ofiarował mu dla biednej rodziny. Jakkolwiek wypadek ten należy do spraw ekscentrycznych w ogólności, jednak sądy mirowe w początkach swego rozwoju przedstawiają bardzo ciekawe, jakeśmy powiedzieli, i zajmujące studja. Sądy takie odbywają się zawsze w obec tłumy ciekawych, a cóż dopiero mówić o sądach publicznych z kompletem sędziów przysięgłych, czyli jury, z nowozaprowadzoną adwokaturą. Bióra sądów tego rodzaju kompletnie się obelgane w sprawach, mających jakikolwiek rozgłos jak np. sprawa radcy tajnego Gajewskiego i radcystanu Jakowlewa, sądzonych za przeniewierzenie się w służbie z utratą sum skarbowych rs. 45,000; jak proces prasowy literata Żukowskiego i wydawcy Pypina, oddanych pod sąd za artykuł „Kwestja młodego pokolenia”; jak podobny proces przeciwko Sawarinowi i t. p.

Rosja i Europa.

(La Russie et l'Europe, par Henri Martin).

I.

(Dalszy ciąg, *).

W przedmowie do swego dzieła p. Henryk Martin pyta się: „Co jest Europa, a co Rosja?” W odpowiedziach na te pytania, przeprowadza porównania między Europą a Rosją. Europa, — jest to stowarzyszenie złe lub wcale niezorganizowane, różnorodność narodów, mających bardzo niedokładne pojęcia o swej harmonji. Rosja zaś, — jest to jedność, czerpiąca swe samopoznanie w despotyzmie, przez który nabyła utworzona i trzyma się; — definicja przypominająca opisanie powierzchowności figur Gogola, Iwana Iwanowicza i Iwana Nikiforowicza. Podstawę społeczeństwa europejskiego, mówi dalej p. Henryk Martin, stanowią wolność, rodzina i własność. W Rosji tego wszystkiego nie ma. Europa od samego począ-

* Patrz *Dzien. Warsz.* N. 258.

tku organizowania się nowożytych społeczeństw, szła drogą stopniowego postępu. Rosja, czyli „moskiewska” jedność, której według jego słów należy dać ogólniejszą nazwę — jedności „turańskiej”, szła swoją drogą rozwoju, po turańsku. Z początku jedność ta wyrażała się w swej własnej formie, w formie którą nazywa on tatarską — w Atylli, Czyngishanie, Tamerlanie i tureckich sułtanach; „teraz niebezpieczniejsza, ubiera się w strój europejski”. Ma przewagę nad europejskim stowarzyszeniem przez to, iż pojmuje swój cel, a celem tym jest — panowanie nad całym światem. Od Piotra Wielkiego sposób jego działania zależał na tem, aby mieć powierzchowność europejską. Teraz zaś, to jest po poskromieniu Polki, właściwie odtąd kiedy wypowiedzieliśmy, żeśmy *rosjanie* „pod rosjaninem ukazał się turanin, tatar. Maski upadła. Europa zobaczyła. To stanowi niezmierną ważność przedmiotu!” woła on. „Europa zobaczyła i — nie działa!”... Jakże Europa ma działać? — to jest kwestja, którą zajmuje się p. Henryk Martin i stara się rozstrzygnąć ją w swem dziele. Rozumie się, jak należało spodziewać się, wnosząc z manier i wykrzykników autora, za punkt wyjścia bierze on kwestję polską, którą nazywa „epizodem rusko-europejskiej kwestji”, ale „epizodem centralnym, około którego kręci się wszystko resztujące”. Dla tego roztrząsa ze swego punktu widzenia, to jest z wytkniętym naprzód celem, historję Rosji i Polki, żeby potem, jak powiada, postawić Europę oko w oko z Rosją, a następnie zapytać się Europy: czy chce „być lub nie być?”

Pytanie hamletowskie, ale odpowiedź na niego podpowiedziana jest przez Falstaffa. Każda wojna pomiędzy europejczykami, teraz, w danym czasie, według Henryka Martin, stanowi złe stanowcze. Henryk Martin jest po stronie pokoju. Ale przy spojrzeniu na Rosję, przebudza się w nim Falstaff, i żąda wojny na śmierć lub życie. Żeby pobudzić do wojny opinię publiczną, wyszukuje wszelkie środki, chwytając się każdej potwarzy, aby tylko przedstawić Rosję jako niewyobraźalnie dziki, azjatycki kraj i nieskończenie niebezpieczny dla Europy. Dla tego wymyśla bajkę o walce dwóch pierwiastków, dobrego i złego, o walce Iranu i Turanu i nazywa wszystkich europejczyków zewnątrz Rosji, *arjanami*, a rosjan *turanami*, jakby na tych niedorzecznie wymyślonych przezwiskach, skorzystała co sprawa, która nie skorzystała nic na tem, jeżeli nazwiemy francuzów gallami, albo nawet potomkami cynocefalów. W braku własnej wynalazczości, Henryk Martin ucieka się do pomocy wyrażenia się Thiersa, powiedzianego pod wpływem przestachu, spowodowanego pomiędzy francuzami przez porażkę ich w samym sercu w 1812—14 roku. W „Historji konsultatu i cesarstwa” Thiers wyraził się w jednym miejscu: „Kiedy ruski kolos będzie jedną nogą u Dardanelów, a drugą u Sundu, stary świat stanie się niewolnikiem; wolność ucieknie do Ameryki. Te smutne przewidywania, wydające się teraz chimera umysłem ograniczonym, mogą kiedykolwiek strasznie się urzeczywistnić. Europa na nieszczęście podzielona na podobieństwo miast greckich przed królami macedońskimi, bezwątpienia dozna takiego samego losu jak Grecja”. Temi słowami Henryk Martin grozi Europie. Powiada, że trzy lata zajmował się badaniem kwestji o „powszechnej spokojuści europejskiej”, a teraz zdumionej Europie okazuje rezultaty swej pracy. Wartoż było uczyć się trzy lata, żeby skazać historję!

Wyczytawszy u Schnitzlera o naturalnej granicy Rosji na zachodzie, która idzie po Karpatkach a potem przez góry Kruszczone (*Erzgebirge*) i Elbę dochodzi do morza Niemieckiego, minąwszy Bałtyckie, Henryk Martin, bije w dzwony na alarm, jakbyśmy już w istocie odebrali pół Europy i straszy Niemcy niebywałemi okropnościami: „Słyszycie, Niemcy!” woła on, (*Entendez-vous, Allemagne!*). „Naturalna granica państwa carów — to są Karpaty, przedłużone przez góry Kruszczone i Elbę do morza Niemieckiego. Tam mieści się Szląsk, a nawet i sam Berlin! Taki jest wyrok jeografji, a wyrok ten spełni się nad Elbą, jeżeli Europa nie odrzuci go do Dniepru!”

Tam to mierzy Falstaff, który trzy lata badał kwestję o spokojuści Europy i nie dostrzegł, jak jego piórem zaczęła wodzić figlarna ręka jakiegoś zasnuconego pana, który z kolei słyszał od jakiegoś wysoce uczonego księdza, że wielmożni przodkowie pana dochodzili do Dniepru i za Dniepr, i tak nad Dnieprem, jak i za Dnieprem, byli pobijani przez ukraińskich chłopów. Rzeczywiście, w Dnieprze niegdyś małowosjanie topili lachów za ich przewinienia: prawda i to, że w Małowosji niegdyś hajdamacy wieszali na jednej szubienicy lacha i psa; ale to jeszcze nie znaczy, żeby lasi nabyli prawa do Dniepru i Małowosji.

Wszystkie siły pustego francuzkiego bajania użyte są na to, aby wpoić w Europę przestrach co do naszych zamiarów, i—ktoby mógł pomyśleć, Rosja, którą Henryk Martin nazywa Moskwą, przez to mianowicie stała się niebezpieczną według niego dla Europy, że od Piotra Wielkiego weszła do systemu państw europejskich. „Obca Europie i traktująca Europę jako obcą, Moskwa stała się zaciętym wrogiem Europy, po tem jak Piotr Wielki wprowadził ją w świat europejski, *ogwałciwszy prawo natury*, i uczyniwszy to w tym samym czasie, kiedy sam usiłował rozszerzyć ją do krańcowych granic Azji, żeby dać jej możliwość pochłonięcia wszystkich plemion tatarskich lub tureckich od Uralu do morza Chińskiego. Moskwa, taka jak ją on uczynił i jaką rozwijała się za jego następców, była czemś w rodzaju *podwójnego potworu*, państwem *panturańskim* dla plemion Azji, *panslawistycznym* i *pangreckostawiańskim* dla Zachodu.” (d. c. n.)

Rozmaitości.

* (Środek przeciw pijaństwu). Nałóg pijaństwa jest okropną plagą w stosunkach towarzyskich między ludźmi, a ktoby wynalazł środek odzwyczajenia od niego, zrobiłby wielką przysługę ludzkości. Chodziło jeszcze o to, aby chory chciał go użyć i miał wytrwałność w kuracji. Lekarstwo, które niżej podajemy, miało już w Anglii tysiące ludzi z tego nieczystego nałogu wyprowadzić—a głównym jego rozpowszechniaczem jest Jone Vine Gall, kapitan największego teraz na świecie okrętu „Great-Eastern.” Oddany namiętnie trunkom—naprawdę długo walczył sam z sobą, chcąc się z tego nałogu wyleczyć—przyszła mu nareszcie myśl poradzenia się jednemu sławnemu lekarzowi, a używając przez lat 7 bez przerwy zapisanego mu lekarstwa, stracił zupełnie chęć do gorących napojów i tym sposobem zupełnie się wyleczył. Skład lekarstwa tego jest następujący: mięsza się 5 gran siarczyku żelaza, 10 gran magnezji, 11 drachm pieprzo-miętowej wody, 1 drachmę wysoku galki muskatolowej i używa się tego płynu dwa razy na dzień. Wiadomo, że nagle zaprzestanie wszelkich trunków może szkodliwie wpływać na rozdrażnione nerwy i spowodować za sobą umysłową niedoleżność—otóż lekarstwo to działające razem łagodząco i podniecająco, i tym sposobem doprowadzając stopniowo nerwy do stanu normalnego, może tylko pomódz, lecz nigdy zaszkodzić. O ile jednak lekarstwo to posiada przepisywane mu własności, zostawiamy to ocenie niu lekarzy.

* (Musztarda angielska). Mięsza się 8 funtów maki z gorczycy białej, 1½ funta maki pszenicznej, 1½ funta soli i 5 funtów pieprzu krzeńskiego, z potrzebną ilością wody, aż otrzymasz masę należytej gęstości.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

* (Prelekcje publiczne). Czwarta prelekcja p. d-ra Lewestama o literaturze europejskiej w XIX wieku, odbędzie się w przyszłą niedzielę, d. 25 b. m., o godz. 1-ej z południa, w auli szkoły głównej. Przedmiotem jej będą literatury skandynawskie (duńska i szwedzka).

* (Kalendarz premjowy ilustrowany na rok 1867) wyszedł z druku nakładem J. Kaufmana i sprzedaje się na welinie po kop. 37½, na papierze zwyczajnym po kop. 22½.

* (P. Juszczyk, krawiec). Powszechna wystawa paryzka stała się silnym bodźcem w świecie przemysłowym, rękodzielniczym i artystycznym, powołującym ducha twórczości do nowych pomysłów i produkowania dzieł pracy i sztuki. Wiadomo już, że fabryki nasze pod wielu względami na wystawie paryzkiej chlubnie reprezentowanymi być mają, z uwagi zaś, że Paryż w kunszcie krawieckim doszedł najwyższego doskonałości stopnia, trudno zaiste było przypuszczać, aby skromna w porównaniu z Paryżem Warszawa, była skłonna stanąć z wyrobami krawieckimi na ten popis powszechny. Z przyjemnością jednak dowiedzieliśmy się, że p. Józef Juszczyk, krawiec tutejszy, wykonał i wkrótce oddaje warszawskiemu komitetowi wystawy paryzkiej dwie sztuki męskiej garderoby, które ze względu na oryginalność pomysłu, pewność kroju, dokładność odszycia, oraz praktyczność i ekonomię, z zadowoleniem bezwzględnie przez krawców paryzkich przyjętymi będą, a w każdym razie o kwitnym stanie krawiectwa w stolicy naszej chlubne do stolicy mody poniosą świadectwo. Czujemy się w obowiązku choć w krotkości opisać wysłać się mające artykuły: Pierwszy z nich z sukna czarnego krajowego, nie wiemy czy jest frakiem, czy tużurkiem, bowiem w kilka sekund za poruszeniem kilku spodnich guziczków, jednym lub drugim się staje. Widząc osobę w takim fraku stawniującym wykwinny strój balowy wedle wskazań dzisiejszych żurnali, zdziwiliśmy się, gdy przed oczami na-

szemi w jednej chwili taż sama osoba okazała się w tużurku, nie zdradzając na sukni żadnym śladem tylko co spełnionej metamorfozy. Drugim artykułem jest kamizelka również jedna w dwóch, albo dwie w jednej; z jednej strony jest kamizelką dekoltowaną z kaszmiru czarnego, uzupełniającą salonowy strój do fraka, z drugiej strony widzimy kamizelkę z kaszmiru koloru dzikiego w kratkę, dość wysoko zapinaną, mogącą wygodnie uzupełnić ubranie do tużurka. Aby tużurko-frak nie ulegał zmieciu, w pikowanie i klejonkę, nowym pomysłem p. Juszczyka, wszyswane jest włosie, nadające sukni elastyczność bez potrzeby odprasowywania. Szwy tylne pokrywają paski białej materji jedwabiem misternie naszywane; i w istocie niewiadomo, co więcej admirować w tej sukni, czy zewnętrzne zalety, czy wewnętrzny układ, i że tak powiemy, mechanizm ułatwiający dowolną zmianę na dwa różne rodzaje garderoby. W kamizelce, aby uniknąć prozajicznych sznejtów z sprzączkami, któreby po obu stronach być musiały, plecy ściągają trafnie pomyślany przrząd gumelastyczny. P. Juszczyk po edukacji szkolnej w Kielcach, dwa lata pracował w wydziale hypotecznym przy trybunale kieleckim, kiedy szczęśliwie powziął myśl zamiany pióra na igłę. Oddawszy się z zamiłowaniem nowo-obranemu zawodowi, umiał się wkrótce odznaczyć i zyskać rozgłos na tem polu. Jedną z pierwszych pracowni krawieckich p. Winnickiego (przy ulicy Długiej), w której moda, gust i akurtność z taką sumiennością są przestrzegane, przez niego z powodzeniem nadzorowaną była, a własny jego teraz magazyn ubiorów męskich przy ulicy Miodowej N. 489, nie dochadząc Długiej, obfituje w każdy rodzaj garderoby nęcącej oko doborem wyborowego materiału, elegancją kroju i sumiennością wykończenia, obok cen o ile można najprzystępniejszych. Tu także załatwiane są wszelkie obstalunki, a coraz pzychylniejsza dla magazynu tego opinia i odbył; są zasłużoną nagrodą poctwiej pracy p. Juszczyka. Pan Juszczyk wreszcie, czego przemilczeć nie możemy, mimo wszelkiej swojej bezpretensjonalności, dał się poznać także artykułami pióra swego, z szlachetnych dążeń co do modyfikacji przepisów cechowych ścieśniających w wielu razach swobodę przemysłowego rozwoju, oraz co do reformy warunków dla terminującej młodzieży.

* Nr. 73 Kłosów, wyszedł z druku i zawiera:—Augusta p. W. Morzkowska (c. d.)—F. S. Dmochowski p. K. Wł. Wójcickiego (z drzew.)—Święty Onufry znaleziony na puszczy przez Św. Pafucego p. W. (z drzew.)—Powieści różowe p. Don Antonio Treuba (z hiszpańskiego). Wierze w Boga. — Matka zalotna obrazek dramatyczny w dwóch aktach p. Fr. hr. Skarbka.—Szkice i obrazki Zygmunta Chlebickiego Józefowicza: Paź Stanisława Augusta.—Przegląd muzyczny p. Wł. Wiślickiego.—Jan Kochanowski według ocenienia margrabiego de Noailles p. S. z Z. D.—Rozmaitości.—Przegląd polityczny.—Cyganie kopia obrazu H. Pillatego.—Pociejów w Warszawie (z drzew.) — oraz Nr. 47 Opiekuna Domowego i Nr. 60 Bluszczu.

Warszawa.

dnia 10 (22) Listopada.

Kalendarz.

W piątek, 23 listopada, — św. Klemensa papieża. — Słońce wsch. o godz. 7 min. 36; zach. o godz. 4 min. 57.

W sobotę, 24 listopada, — św. Jana od Krzyża. — Słońce wsch. o godz. 7 min. 37; zach. o godz. 4 min. 56.

Stan pogody.

Dziś z rana — 4,2 R. zimna. o godz. 6 z rana, i o godz. 4 po po.

Wczoraj.
Barometr w milimetrach 739 2   740 1
Termometr Reaum. . . . . — 2 3   — 3 5
Stan nieba . . . . . pochmurny na pół pog.

Największe zimno — 5, 8 R. Najmniejsze zimno — 1, 2 R.

Wysokość wody na Wiśle stóp i cali 9.

Widowiska.

WIELKI TEATR. — *Dziś*, Balet Katarzyna córka bandyty. (Zacznie się o godzinie 7-ej). — *Jutro*, Opera Faust, przez artystów włoskich, Abonament zawieszony. (Zacznie się o godzinie 7-ej). — *Wczoraj*, dawano Operę Mośe (Mojżesz), przez artystów włoskich, było osób 850.

TEATR ROZMAITOSCI. — *Jutro*, Zona która zwodzi męża; Chcesz się żenić; Fortepian Berty. (Zacznie się o godz. 7-ej). — *Wczoraj*, dawano Chcesz się żenić; Przez zazdrość; Przysługa, było osób 600.

SALA RESURSY OBYWATELSKIEJ. — *Dziś i codziennie*, Koncert B. Bilsego. — *We środy i soboty*, koncerta symfoniczne. — Cena wejścia kop. 45.

Jutro. — Uwertura z op. Ruy Blas, Mendelsohna-Bartholdy; Wezwanie do tańca, Webera; Potpourri z op. Robert Djabel, Meyerbeera; Uwertura z op. Oberon, Webera; Introdukcja z op. Lohengrin, Wagnera; Powi-

tanie Warszawy, polka Bilsego; Czardas z op. „Duch Wojewody” Grosmana. — Początek o godz. 7-ej. — Cena wejścia kop. 30. — *Wczoraj*, było osób 200.

DOLINA SZWAJCARSKA. — *Dziś*, Wielkie Przedstawienie. — Pierwsze wystąpienie komików angielskich pod dyrekcją p. Henesier, pp. Senior, Will, Scott, Olmar i Miss Karoliny Jarnee, pod postacjami murzynów, oraz śpiewaków francuzkich i niemieckich. — Program zupełnie nowy i codziennie odmiennym będzie. — Początek o godzinie 6½. — Cena numerowanego miejsca kop. 52½; wejście do sali kop. 20.

ODEON, przy ulicy Krakowskie-Przedmieście i Królewskiej Nr. 411. — *Dziś i codziennie*, przedstawienie Magji i Mechaniki J. Lessera. — Cena miejsc: numerowane miejsce kop. 30 i 2½ dla szpitali; drugie miejsce kop. 15. — Początek o godz. 7-ej. — *Wczoraj*, było osób 17.—

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH (w hotelu europejskim). — *Codziennie*, od godziny 10 z rana do wieczora. — Cena wejścia kop. 15, w niedziele zaś i święta kop. 5.

WYSTAWA OBRAZÓW I STAROŻYTNOŚCI p. Sulatyckiego (na Podwalu w domu Dyżmańskich). — *Codziennie* od godziny 10 rano do 4 po południu. — Cena wejścia kop. 10.

* Przyjechali do Warszawy: generał-audytór, rzeczywisty radca stanu *Poltoranow*, z Petersburga; dymisjonowany generał-lejtnant *Ratow*, z Nowogeorgiewska; — wyjechali: generał-lejtnanci: *Krasnokutski*, do Petersburga; *Semeka*, do Płocka; generał-major *Furuhelm*, do Włokowszek; gubernator cywilny gubernji płockiej, pułkownik, baron *Wrangel*, do Płocka; książę de *Hohenlohe-Schillingsfürst Clodowig*, do Prus.

W dniu wczorajszym przyjechało koleją żelazną warsz.-wied. i warsz.-bydg. osób 371, wyjechało osób 448, — koleją żel. petersb.-warsz. przyjechało osób 153, wyjechało osób 875; — koleją żel. warsz.-teresp. przyjechało osób 91, wyjechało 114; — onegdaj w ogóle przyjechało osób 874, w tej liczbie z zagranicy 19; wyjechało 945, w tej liczbie za granicę 21.

* *Listy nieolaściwie do sierzynk pocztowych włożone*, w dniu 21 listopada 1866 roku, a mianowicie pod adresem: Anchyca w Szpanowie, Lowerdur Ludwik w Nowosiolkach, Józefa Czaderska w Petersburgu, Lubiński w Ust-Iżorsku, Mosza Sendler bez oznaczenia miejsca, Lewinsohn w Kownie, Bana w Mitawie.

Dnia 8 (20) b. m. chorych w osmiu cywilnych szpitalach: przybyło 54, wyzdrowiało 57, umarło 1, pozostało 1705 (mężczyzn 825, kobiet 880); z nich w szpitalu starozakonnym mężczyzn 170, kobiet 151.

* W dniu 21 b. m. i r., urodziło się *Chrześcjan*: płci męskiej 2, żeńskiej 4, *Starozakonnich*: płci męskiej 5, żeńskiej 3, razem 14; zawarło śluby małżeńskie par: *Chrześcjan* 3; *Starozakonnich*: 4; umarło *Chrześcjan*: płci męskiej 8, żeńskiej —, *Starozakonnich*: męskiej 6, żeńskiej 4, razem 18.

Ceny targowe

dnia 9 (21) listopada 1866 r.

RODZAJ PRODUKTÓW	Korzec od — do	
	ruble srebrne	i kopiejki
Pszanica Waga — 240 f.	6 50	7 20
Żyto „ — 230 f.	4 70	4 95
Jęczmień	3 90	4 —
Owies	2 62½	2 85
Groch polny	—	—
Kartofle	1 95	2 —

Pud siana od k. 33½—37½. Pud słomy od k. — 20.

Dowozy: Pszenicy 400; Żyta 180; Jęczmienia 200; Owsa 300 korcy.

Wiadro okowity od rs. 4 k. 15½ do rs. 4 k. 26.
Garniec „ od rs. 1 k. 35 do rs. 1 k. 38.

KURSA TELEGRAFICZNE.

AGENTURY RUDOLFA OKRETT.

z Berlina, d. 9 (21) Listopada 1866 roku.

Z BERLINA	zadają	placą
5-ta pożyczka Rosyjska	—	63½
Obligacje Skarbowe 4%	—	63
Listy Zastawne 4%	—	64
Biloty Banku Rosyjskiego	—	81½
Weksel na Warszawę 3 tygodni	—	85½
„ Petersburg 3 tygodni	—	87½
„ Londyn 3 „	—	—
„ Paryż 3 „	—	—
„ Hamburg 2 „	—	78½
„ Wiedeń 2 „	—	79
Koleje Rosyjskie	—	—
Koleje Porospolska	—	64
do Warszawsko-Wiedeńska	—	—
do Warszawsko-Bydgoska	—	90½
Nowa pożyczka promjowa 1-em	—	86
„ 2-em	—	58½
Żyto na targu	—	—
do „ dostawę	—	—

DONIESIENIA PRYWATNE.

(N. D. 7178)

KALENDARZ na Rok 1867

POD TYTUŁEM
NIEZAWODNY ZDOBYWCA SERC

CZYLI

SZTUKA PRZYPODOBANIA SIĘ

praktyczna i przystępna wskazówka ku pozyskaniu szczęścia w każdym towarzystwie, okazania się w niem obyczajnym i dobrze wychowanym człowiekiem, nadewszystko stania się ulubieńcem płci pięknej.

Najpożądanym podarunkiem noworocznym dla kawalerów, w którym załączony

KALENDARZ

na Rok Pański 1867

ogarnia imiona wszystkich kandydatów i kandydatek do małżeństwa. Cena kop. 25. Wy-szedł nakładem Księgarni Braci Szlejstajn, Krakowskie-Przedmieście, obok Szpitala S-go Rocha Nr. 396 (20).

Nabyć można we wszystkich księgarniach w Warszawie i na Prowincji.

(N. D. 7311)

WAŻNE DONIESIENIE
ZUPEŁNEJ WYPRZEDAŻY.

Z powodu podeszłego wieku i następującej słabości, widzę się zmuszonym prowadzony przezemnie od 50 lat handel o ile można najszybciej zwinąć i dla tego **Cenę** moich towarów ustanowiłem **o 10 procent niżej cen fabrycznych.** Podobne niepraktykowane **zniżenie cen** nie tak prędko znowu nastąpi. Następujący cennik wskaże tańszość moich towarów.

CENY STAŁE.

	Cena dawna.	Cena obecna.
1/2 tuzina prawdziwych chustek płociennych	2 " 50	1 " 35
1/2 tuzina chustek batystowych	2 " 30	1 " 75
1/2 tuzina ręczników	2 " 25	1 " 75
1/2 tuzina serwet		
1/2 sztuki prawdziwego płótna holenderskiego (pół sztuki daje 6 koszól męzkich)	15	12 " 50
1 sztuka płótna brabanckiego	30	24
1 sztuka płótna belgijskiego	36	30
1 sztuka płótna kostancerskiego	34	28
1 sztuka płótna wyborowej weby holenderskiej	60	42
prześcieradeł mających trzy łokcie szerokości, z przędzy ręcznej, łokieć	1	kop 75
pojedyncze obrusy w dubeldemest	1 kop. 60	1 " 30

Wyborowe obrusy w dubeltowych demast dla 6, 12, 18 i 24 osob sprzedają się po cenach fabrycznych.

Wyprzedaż ta ma miejsce w pałacu pod Nr. 1245a przy rogu ulic Krakowskiego Przedmieścia i Nowego-Swiata wprost Kopernika. (17854)

(N. D. 7071)

SKŁAD HURTOWY
WYROBÓW TABACZNYCH

Nr. 471 B. plac Resursy Kupieckiej,

rozpoczął sprzedaż dobrego gatunku 5-cio kopiejkowych **Cygar** z fabryki A. F. Müllera w Petersburgu pod wezwaniem **Trabucillos**.

Stare zapasy **Cygar** importowanych od 8 do 40 rubli za 100 sztuk. Filja Składu na Warszawę, Róg Nowego-Swiata i S-to Krzyżkiej Nr. 1246; w Kutnie u p. Władysława Tuzyńskiego. (2—17953)

(N. D. 7190)

Optyk i Mechanik
M. PETERSBURGA
N. REICHEL.

Podaje do ogólnej wiadomości, że sprzedaje **prób stumiarowych** systemu Trallessa, opatrzonych świadectwami Ministerstwa Finansów, do dochodzenia tęgości płynów alkoholycznych obowiązujące gorzelnie i sklady, podług ustaw Urzędów Akcyznych, poruczył wyłącznie na Królestwo Polskie, Zakładowi Optyczno-Mechaniczemu **Jakóba Pika**, Optyka Miasta Warszawy.

Powołując się na powyższe ogłoszenie,

Zakład Optyczno-Mechaniczny podpisanego, ma zaszczyt donieść Prześwietnej Publiczności, że otrzymał znaczny transport **prób Trallessa**, i takowe sprzedaje po cenach umiarkowanych.

Jakób Pik, Optyk Miasta Warszawy. Ulica Miodowa, Dom Nr. 497a. (18223)

(N. D. 701)

KONIE

Wierzchowe i zaprzęgowe-klusujące

pochodzące ze stada obywatela honorowego Dymitra Kuźniecowa, są do sprzedania w liczbie sztuk 22 przy ulicy Nalewki w domu P. Sztern pod Nr. 2245. (10618)

d. 4 (16) Kwietnia 1866 r. wydanej, przez Sąd Apelacyjny Królestwa Polskiego wyrokiem daty 24 Czerwca (6 Lipca) t. r. potwierdzonej, wystawione zostaną na sprzedaż w drodze beneficjalnej pod kierunkiem Ignacego Stankowskiego Patrona przy Trybunale Cywilnym w Radomiu, dobra Tarłów z przyległościami i przynależnościami w Okręgu Sandomierskim Gubernji Radomskiej położone, prawem własności należące do nieletnich Eleonory, Jalji i Józefa z rodzeństwa Lipińskich których opiekunką główną matką Paulina Lipińska wdowa w dobrach Strzałkowie Okręgu Stopnickim, przydanym zaś opiekunem Maksymilian Jasiński w mieście gubernialnym Radomiu zamieszkałi. Po dopełnieniu, na skutek decyzji Trybunału Cywilnego w Radomiu daty 25 Lipca (6 Sierpnia) 1866 r. przez biegłych przysięgłych w d. 5 (17) Września t. r. oszacowaniu dóbr Tarłowa takowe przez Trybunał decyzyją z d. 19 (31) Października t. r. zostało zatwierdzone, i do odbycia sprzedaży Erazm Karcki Sędzia Trybunału wyznaczony.

Przygotowawcze przysądzenie nastąpi w d. 7 (19) Grudnia r. b. o godzinie 3 z południa w miejscu zwykłych posiedzeń Trybunału Cywilnego w Radomiu.

Licytacja rozpocznie się od sumy rs. 25420 jako szacunku przez biegłych wyznaczonego, a gdyby tej nikt nieofiarował od sumy o 1/3 część niższej.

J. Stankowski, Patron.

(N. D. 7329) *Obronica Przy Radzie Stanu Królestwa Polskiego.*

Wyrokiem Trybunału Cywilnego Kaliskiego, w dniu 10 (22) Lutego 1866 r. pomiędzy Krósą z Pregerów Drcher, po Gerszonie Drcher pozostałą wdową, w imieniu własnym, oraz jako matką i główną opiekunką nieletnich swych dzieci: Hersza, Izraela, Józefa, Aleksandra, Haima i Surela, z tymże Gerszoniem Drcher spłodzonych, z własnych funduszy utrzymująca się, w Kaliszu zamieszkała, a Ignacem Mierzkowskim i Natalją Walentyną Wincentyną trzech imion Mierzkowską, w osobie Ignacego Mierzkowskiego działającą, we wsi Kraskach Okręgu Wartskim zamieszkałymi, zapadłym, w egzekucji sumy rsr. 810, rsr. 900 i rsr. 600, Kraski w Okręgu przysięgłych, nakazany poprzednim onych oszacowaniem.

Po dopełnieniu prawnych formalności, termin do przygotowawczego przysądzenia dóbr Kraski przed delegowanym Sędzią Trybunału, na dzień 23 Sierpnia (4 Września) 1866 r. wyznaczonym został, po odbyciu którego, termin do stanowej sprzedaży, na dzień 4 (16) Października 1866 r. godzinę 4 z południa wyznaczono, lecz z powodu, iż biegli niepodażyli w wykonaniu taksy, termin ten spadł, na skutek przeto podania, Delegowanego Sędziego, nowy termin do stanowej sprzedaży dóbr powyższych, na dzień 23 Listopada (5 Grudnia) 1866 r. godzinę 3 z południa wyznaczyl.

W terminie tym, licytacja rozpocznie się od sumy rsr. 26,237 kop. 40, jako taksą biegłych wykrytej

Wadjum oznaczono na rsr. 3,000.

Wzywa się więc wszystkich interesowanych i wierzycieli hipotecznych, aby praw swych dopilnowali.

Warunki do sprzedaży ułożone, przejrzyć można u popierającego działającego Teodora Rościszewskiego i u Pisarza Trybunału.

Kalisz d. 25 Paźdz. (6 Listop.) 1866 r.

Rościszewski Teodor.

(N. D. 7375). Prawnie zajęte w drodze egzekucji Sądowej algiatka z futrem mantyla aksamińska, meble machoniewe, orzechowe, jesionowe, sosnowe, zegary, lustra i 200,000 cegły i t. p. przedmioty w dniu 11 (23) Listopada r. b. o godzinie 10 z rana na Nowem-mieście i w dniu 14 (26) b. m. i. r. o godzinie 11 z rana na targu pod Lwem, zaś w dniu 15 (27) b. m. i. r. o godzinie 11 rano za Żelazną bramą, a w dniu 18 (30) b. m. i. r. o godzinie 10 z rana przed kościołem ś. Aleksandra w Warszawie przez publiczną licytację sprzedane będą.

Walenty Supryniewicz,
Kom. przy Sądzie Ap. Kr. Pol.

(N. D. 7372). Podaje do wiadomości osób interesowanych, że dnia 15 (27) b. m. i. r. od godziny 10 rano zaczawszy w Warszawie przy rogu ulicy Gesiej i Dzikiej w domu pod Nr. 2247 E. ruchomości w egzekucji Sądowej zajęte, jako to: meble machoniewe i jesionowe, zegary, lustra, dywany, garderoba męzka, bielizna stołowa, miedz, porcelana, szkło i t. p. na zasadzie postanowienia Sądowego przez głośną licytację więcej dającymu za gotowiznę sprzedane będą.

Szadkowski, Kom. Sądu Ap. Kr. Pol.

(N. D. 7313)

Tylko co opuścił prasę w Petersburgu

Trzeci i ostatni tom Dziejów Narodu Polskiego,

HENRYKA SZMITTA,

w rosyjskim przekładzie, z licznymi przypiskami.

Wydany nakładem

JULJUSZA SCHREYERA.

Cena rsr. 1 kop. 25.

Tom ten, jak również j pierwsze dwa tomy, przełożone na język rosyjski przez wydawcę i opatrzone przez tegoż licznymi przypiskami, czerpanymi z najważniejszych źródeł historycznych, nabyć można w Warszawie, w Księgarni D. Koźmanczykówna, Cena całego dzieła, złożonego z trzech tomów, rsr. 5 kop. 25, zamówienia z prowincji spełniane będą bezwzględnie, przyczem przesyłka uskutecznią się kosztem księgarńi.

Księgarnia Koźmanczykówna, poczytuje za właściwe zwrócić uwagę Publiczności, że wydanie wyżej wzmiankowane, będąc obecnie jedynym dziełem w języku rosyjskim, traktującym dość obszernie o historii Polski, może być bardzo skutecznym pomocniczym środkiem dla uczniów i uczennic, zakładów średnich w Królestwie Polskim, w obec ustanowionego Najwyższym Ukazem, z dnia 5 (17) Stycznia b. r. wykładu tego przedmiotu w języku rosyjskim.

a nadto sprzedaje

Ustawę o Akcyzie od trunków

w Królestwie Polskim 1866 r., w języku polskim i ruskim, cena kop. 35,

Tablice do wyrachowania procentów

bezwodnego spirytusu, w danej ilości spirytualnego płynu, cena rsr 1.

Uznane przez kompetentnych za najpraktyczniejsze.

Młynki do czyszczenia zboża po rsr. 25.

Arfy po rsr. 13.

Sprzedaje dom handlowy **Komierowski i Spółka**, Nowy Swiat Nr. 67, wprost Kopernika. (17629)

(N. D. 7187)

Dom do sprzedania w Warszawie,

z trzema podwórzami i ogrodem, pod bardzo korzystnymi warunkami, bez pośrednictwa osób trzecich.

Wiadomość w sklepie wiktualów, pod Nr. 1776a, u pani Zacharjusz Marja. (13654)

(N. D. 7078)

Doktor Jodko,

zamieszkał na Tłomackiem w domu pana Czerwińskiego Nr 6002, przyjmuje chorych na oczy od godziny 3 do 5 po południu. (1—17951)

(N. D. 7371)

Ostrzeżenie.

Podpisany udzielił Icycowi Kemblińskiemu i Sendrowi Neumark przed Rejentem Okręgu Zgierskiego Wojciechem Chałackiewiczem plenipotencją do wypłacenia reszty szacunku za nabytą nieruchomość w mieście Zgierzu i do tym podobnych działań, a że plenipotencja wspomniana aktem urzędowym daty 16 (28) Października 1866 roku przed tymże Rejentem sporządzonym, przeznaczenie odwołanej została, przeto ostrzegam szanowną publiczność, aby z tymże **Icycem Kemblińskim i Sendrem Neumark z miasta Zgierza**, na mój rachunek w żadne czynności lub transakcje, czy to urzędowe lub prywatne nie wchodziła, w razie bowiem przeciwnym, niestosujący się do obecnego **Ostrzeżenia**, sam sobie winę przypisze (1—18543). **Eliasz Kembliński.**